

[Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

NIK: państwo źle wydaje pieniądze na naukę

Państwo źle wydaje pieniądze na naukę; większość środków przeznaczanych jest na niewielkie projekty badawcze, których naukowe efekty są zwykle mizerne i nie przynoszą gospodarce oczekiwanych korzyści - wynika z raportu NIK.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w 28 jednostkach, w tym w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW), Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Narodowym Centrum Nauki i Polskiej Akademii Nauk oraz w 18 jednostkach naukowych i w 5 uczelniach. Celem kontroli była ocena prawidłowości wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na naukę w latach 2009-2011.

Jak zwracają uwagę przedstawiciele NIK w opublikowanym w środę raporcie, w Polsce nie koncentruje się środków finansowych wokół dużych badań o istotnym znaczeniu dla społeczeństwa, gospodarki i rozwoju technologicznego kraju. Zdaniem NIK większość projektów naukowych finansowanych przez MNiSW to "niewielkie i niepowiązane ze sobą programy badawcze, habilitacyjne lub promotorskie". Nastawione są one głównie na rozwój i utrzymanie kadr. W raporcie wymieniono, że w 2009 r. tylko 12 proc., a w 2010 r. jedynie 6 proc. projektów finansowanych przez ministra miało charakter badań stosowanych lub ukierunkowanych na zastosowanie w praktyce.

„Informacja NIK o wynikach kontroli wykorzystania środków publicznych na naukę nie oddaje obecnego stanu jej finansowania i efektywności wydatkowanych środków” - skomentował PAP rzecznik Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Kamil Melcer. Raport bazuje bowiem w przeważającej mierze na danych sprzed reformy nauki, która weszła w życie 1 października 2010 r. Część zaleceń NIK - wyjaśnił rzecznik resortu - zawartych w wystąpieniu pokontrolnym, jest spójna z realizowaną przez kierownictwo MNiSW polityką projakościowego finansowania nauki.

Jak wytłumaczył Melcer, jednym z celów reformy nauki było zwiększenie finansowania projektów badawczych i rozwojowych w trybie konkursowym, który pozytywnie wpływa na jakość badań. Konkursy przeprowadzają niezależne agencje: Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. „W 2007 r. na granty finansowane w trybie konkursowym przeznaczono 1,15 mld zł - w 2012 r. było to już 3,68 mld zł” - dodał.

Zdaniem dyrektora Narodowego Centrum Badań Jądrowych prof. Grzegorza Wrochny większość konkursów daje środki najwyżej na trzy lata, więc trudno mówić o planowaniu długofalowym. „Projekty o największym znaczeniu dla nauki, jak choćby zderzacz LHC w CERN czy laser na swobodnych elektronach XFEL w Hamburgu realizowane są w skali czasowej ponad dziesięć lat” - ocenił prof. Wrochna.

Eksperci NIK zauważyli, że Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, który miał strategicznie określić sposób przeznaczania środków na naukę, jest realizowany tylko w niewielkim zakresie. Z dziesięciu przewidzianych w nim programów uruchomione zostały tylko dwa. "Nie rozpoczęto np. programu dotyczącego konkurencyjności i innowacyjność polskiej gospodarki, zaawansowanych technologii materiałowych, ale także np. kształtowania polityki tożsamości i polityki pamięci" - czytamy w komunikacie NIK.

Melcer przypomniał jednak, że w 2011 roku rząd ustanowił nowy Krajowy Program Badań, który jest realizowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. „Określa on strategiczne dla państwa

kierunki badań naukowych i prac rozwojowych o charakterze długookresowym. W oparciu o ten program powstały m.in. strategiczne platformy badawcze w energetyce (gaz łupkowy), lotnictwie, medycynie, bezpieczeństwie, w które zaangażowane są zarówno publiczne instytucje naukowe, jak i podmioty z sektora prywatnego” - argumentował rzecznik MNiSW.

Z raportu NIK wynika, że w składzie 75 proc. zespołów oceniających (w tym jednoosobowych) m.in. wnioski o dofinansowanie projektów badawczych, znalazły się osoby, które były jednocześnie pracownikami ocenianych przez siebie jednostek, a to - zdaniem NIK - mogło rodzić konflikt interesów.

Poza tym, w 2009 r. siedem skontrolowanych przez NIK instytucji podało dane, które stawiały je w lepszym świetle, niż wynikałoby to z rzeczywistej sytuacji. "W konsekwencji takiego systemu oceniania dwie trzecie polskich jednostek naukowych i uczelni od lat uzyskuje najwyższe kategorie" - napisano w komunikacie Izby. Dlatego też według NIK resort nauki nie ma wiedzy o "prawdziwej pozycji i sile naukowej jednostek, których projekty finansuje". "System oceny nie odzwierciedla ich rzeczywistych działań naukowych ani pozycji wśród odpowiedników na świecie" - oceniono w raporcie.

Rzecznik MNiSW wyjaśnił, że ministerstwo opracowało nowe zasady ewaluacji działalności jednostek naukowych i zespołów badawczych. "Kompleksowa ocena, uwzględniająca m.in. pozycję jednostek w nauce światowej czy też powiązanie wyników badań z gospodarką, zostanie przeprowadzona w 2013 r. w oparciu o przepisy ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki oraz rozporządzenia ministra nauki i szkolnictwa wyższego z 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym” - poinformował rzecznik MNiSW.

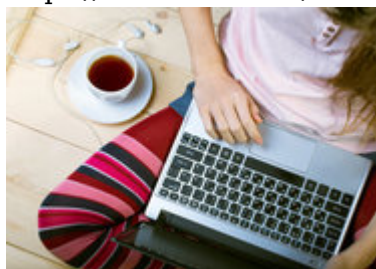
NIK przypomniał, że w 2009 r. nasz kraj zajmował 32. miejsce w Europie pod względem liczby publikacji naukowych przypadających na milion mieszkańców. W tym samym roku Polska zgłaszała do Europejskiego Urzędu Patentowego średnio 6,8 wynalazków na milion mieszkańców (Republika Czeska - niemal 23, a będące w czołówce Niemcy - prawie 295).

NIK zbadała pod tym kątem 17 jednostek naukowych i cztery uczelnie. Okazało się, że pracownik prowadzący badania naukowe miał tam średnio rocznie tylko 0,5 publikacji w międzynarodowych, prestiżowych czasopismach naukowych (pozytywnie wyróżnia się dawny Instytut Problemów Jądrowych w Świerku - od września 2011 r. wszedł w skład Narodowego Centrum Badań Jądrowych - ze wskaźnikiem 1,8). Zdarzyły się też jednak ośrodki, których pracownicy naukowcy w ciągu pięciu lat nie opublikowali nic. Z kolei publikacje pracowników trzech instytutów naukowych w ogóle nie były cytowane przez innych naukowców.

Jak oceniono w raporcie, podstawowym problemem polskich jednostek naukowych jest kłopot z praktycznym zastosowaniem badań. Uwagę NIK zwraca niewielka liczba patentów zgłaszanych przez naukowców w latach 2009-2011. Trzy skontrolowane ośrodki nie zgłosiły do urzędu patentowego ani jednego wynalazku, a na 13 jednostek, które uzyskały patenty, aż 7 nie wdrożyło żadnego z nich. Na tym tle pozytywnie wyróżnia się Akademia Górniczo-Hutnicza (zgłosiła w tym okresie 320 wynalazków) oraz Główny Instytut Górnictwa (41 wynalazków). "Jednak większość jednostek naukowo-badawczych zbyt często sprowadzana jest do roli podmiotów udzielających certyfikatów lub homologacji rozwiązaniom zagranicznym" - zwraca uwagę NIK.

NIK docenił inicjatywę minister nauki i szkolnictwa wyższego, która uruchomiła 12 programów promujących rozwój młodych kadr naukowych i wspierających wdrażanie badań naukowych w gospodarce. Efekty tych działań - jak zaznaczono - Izba będzie mogła jednak ocenić dopiero w przyszłości.

źródło: <http://www.naukawpolsce.pap.pl>
<https://laboratoria.net/aktualnosci/15640.html>

01-06-2026

[Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał](#)

Sam czas spędzony przed ekranem nie jest najlepszą miarą ryzyka.

01-06-2026

[Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę](#)

Dotyczy działań komunikacyjnych, edukacyjnych oraz popularyzatorskich.

01-06-2026

[10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#)

Między 24 a 28 czerwca zmierzą się z ponad 150 ekipami z 28 krajów.

01-06-2026

Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne

W 2023 r. z tego powodu cierpiało prawie 1,2 mld ludzi na świecie.

01-06-2026

AGH uruchomiła laboratorium

Ze źródłem promieniowania RTG dorównującym synchrotrono.

01-06-2026

UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki

Uczelnie zapowiedziały rozwój kształcenia praktycznego i cyfrowego.

01-06-2026

[W poniedziałek rozpocznie się rekrutacja na Uniwersytet Jagielloński](#)

Najstarsza uczelnia w kraju ma w ofercie 13 nowych kierunków studiów.

01-06-2026

[3 proc. PKB na naukę to nie jest radykalny postulat](#)

To nie jest radykalny cel, ale uniwersalny postulat, który bardzo by Polsce pomógł.

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy